

KLASA: UP/I-344-01/16-05/05

URBROJ: 376-11-16-16

Zagreb, 14. rujna 2016.

Na temelju članka 12. stavka 1. točke 3. i članka 62. stavaka 3. i 4. Zakona o elektroničkim komunikacijama (NN br. 73/08, 90/11, 133/12, 80/13 i 71/14) radi provođenja regulatorne obveze nadzora cijena za uslugu najma korisničke linije, Vijeće Hrvatske regulatorne agencije za mrežne djelatnosti je, u postupku pokrenutom na zahtjev trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d., na sjednici održanoj 14. rujna 2016. donijelo

ODLUKU

- I.** Trgovačko društvo Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9, može početi primjenjivati mjesečnu naknadu za uslugu najma korisničke linije u iznosu od 63,02 kn za POTS privatne korisnike i 73,61 kn za POTS poslovne korisnike najranije od 1. siječnja 2017.
- II.** Trgovačko društvo iz točke I. obvezno je primjenjivati mjesečnu naknadu za uslugu najma korisničke linije u iznosu od 59,50 kn za POTS poslovne korisnike do isteka ugovora o javnoj nabavi za ugovore o javnoj nabavi u kojima se usluga pruža putem usluge najma korisničke linije.
- III.** Ukoliko trgovačko društvo iz točke I. namjerava početi primjenjivati cijene iz točke I. izreke, obvezno je najkasnije 15 dana od donošenja ove odluke objaviti na svojim internetskim stranicama izmijenjenu Standardnu ponudu Hrvatskog Telekoma d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke.
- IV.** U slučaju povećanja maloprodajnih cijena trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d. i društava pod njegovom kontrolom Iskon Interneta d.d., Zagreb, Garićgradska 18, i Optima Telekoma d.d., Zagreb, Bani 75/a, na njih se ne primjenjuje odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama.
- V.** U slučaju povećanja maloprodajnih cijena operatora korisnika usluge najma korisničke linije, odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama neće se primijeniti na ugovore sklopljene od datuma objave nove cijene iz točke III. izreke, pa do datuma primjene navedene cijene.

Obrazloženje

Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti (dalje: HAKOM) je 28. travnja 2016. zaprimila dopis trgovačkog društva Hrvatski Telekom d.d. (dalje: HT) u kojem HT predlaže izmjene cijena usluge najma korisničke linije (dalje: WLR usluga). Nove cijene WLR usluge HT je izračunao na temelju metode maloprodajna cijena minus propisane odlukom o analizi tržišta pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji od 5. studenoga 2014. (KLASA: UP/I-344-01/14-03/05; URBROJ: 376-11-14-14) te iste iznose 63,02 kn za POTS privatne korisnike i 73,61 za POTS poslovne korisnike.

HAKOM je 6. svibnja 2016. obavijestio operatore korisnike o prijedlogu HT-a o izmjeni cijene WLR usluge i zatražio ih da u roku od 8 dana dostave svoje očitovanje o tome koje razdoblje za primjenu novih WLR cijena smatraju primjerenim, kako bi se u odluci o izmjeni Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu najma korisničke linije i uvođenju novih cijena WLR usluge utvrdilo prikladno razdoblje za pripremu operatora korisnika na nove cijene. HAKOM je pozvao operatore da u očitovanju navedu radnje koje operatori korisnici moraju poduzeti u svrhu pripreme svojih sustava na nove cijene i navesti vrijeme potrebno za poduzimanje ovih radnji.

Na zahtjev operatora korisnika rok za očitovanje je produljen do 20. svibnja 2016. Zaprimljena su očitovanja sljedećih operatora: VIPnet d.o.o. (dalje: Vipnet), H1 Telekom d.d. (dalje: H1), Metronet telekomunikacije d.d. (dalje: Metronet) i OT-Optima Telekom d.d. (dalje: Optima).

U bitnome, svi operatori korisnici osim Optime, protive se traženom povećanju cijena, ističući kako se povećanjem veleprodajne cijene WLR-a prisiljavaju i ostali operatori korisnici na povećanje maloprodajnih cijena, na štetu vlastitih krajnjih korisnika i ravnopravnog tržišnog natjecanja. Navode kako će HT jačati svoju dominantnu tržišnu poziciju ostvarujući dvostruke financijske koristi kroz uvećane maloprodajne naknade i uvećane veleprodajne naknade. Iako se protive prijedlogu povećanja cijena, opreza radi, dostavili su očitovanje u kojem roku mogu prilagoditi svoje poslovanje izmjenama predmetnih veleprodajnih cijena navodeći potrebne aktivnosti. Vipnet i Metronet navode kako je za sve aktivnosti potrebno najmanje 6 mjeseci, a H1 kako im je potrebno 6 mjeseci uz dodatna do 2 mjeseca u svrhu organizacije aktivnosti vezane uz obavijest korisnika, što bi značilo ukupno 8 mjeseci. S druge strane, Optima, kao povezano društvo HT-a, navodi kako je za sve aktivnosti potrebno ukupno 74 dana ako se izvode slijedno, međutim dio aktivnosti može biti odrađen paralelno tako da je Optimi dovoljan rok od 45 dana.

HAKOM je razmotrio pristigla očitovanja i ocijenio utjecaj prijedloga HT-a na interese krajnjih korisnika i zaštitu tržišnog natjecanja te je 15. lipnja 2016. usvojio prijedlog odluke o kojem je provedena javna rasprava od 15. lipnja do 5. srpnja 2016. Tijekom javne rasprave komentare su dostavili: Vipnet, HT, Metronet, H1 i Optima. Odgovori na pristigle komentare nalaze se u Privitku 1 ove odluke.

HAKOM je 8. kolovoza 2016., sukladno članku 23. ZEK-a, prijedlog odluke dostavio Europskoj komisiji (dalje: Komisija) na daljnje odgovarajuće postupanje.

17. kolovoza 2016. HAKOM je zaprimio zahtjev Komisije za dostavom informacija, a na koji zahtjev je odgovor dostavljen Komisiji 18. kolovoza 2016. Dodatni zahtjev za dostavom

informacija zaprimljen je 19. kolovoza 2016., a odgovor na isti dostavljen je 22. kolovoza 2016.

U skladu s člankom 7. stavkom 3. Okvirne direktive 2002/21/EZ HAKOM je 6. rujna 2016. zaprimio odluku u kojoj Komisija nije istaknula primjedbe na dostavljen prijedlog odluke.

U nastavku se daje obrazloženje odredbi izreke ove odluke.

Ad I.

HT-ov zahtjev za povećanjem cijene WLR usluge zbog povećanja maloprodajnih cijena osnovnog samostalnog paketa javne dostupne telefonske usluge (*standalone voice* paketa) nije zahtjev koji ima utjecaj samo na HT-ove korisnike tog paketa, već ima utjecaj na sve korisnike *standalone voice* paketa, što uključuje i korisnike alternativnih operatora čija maloprodajna politika nije podizanje maloprodajne cijene tog osnovnog paketa. Razlog navedenom leži u činjenici da se cijena WLR usluge određuje po principu *maloprodajna cijena minus (retail-minus)* u odnosu na standardni HT-ov *standalone voice* paket. Također, razlog je taj što alternativni operatori uglavnom svojim korisnicima pružaju navedenu uslugu na temelju HT-ove veleprodajne usluge s obzirom na rasprostranjenost HT-ove mreže. Naime, HT jedini ima mogućnost putem vlastite infrastrukture pružati usluge krajnjim korisnicima na cijelom teritoriju Republike Hrvatske.

Upravo zbog načina na koji se računa cijena za WLR uslugu proizlazi kako će doći do povećanja maloprodajnih cijena *standalone voice* paketa, a što će dovesti do toga da će korisnici biti primorani istu uslugu plaćati po višoj cijeni nego što je to danas slučaj. Upravo ta nemogućnost da korisnici imaju cjenovno zamjensku uslugu (svi operatori moraju podignuti cijene *standalone voice* paketa) može dovesti do poremećaja na tržištu na štetu krajnjih korisnika.

Do poremećaja na tržištu na štetu krajnjih korisnika može doći jer krajnji korisnici, usprkos sve snažnijem i važnijem utjecaju i razvoju usluge širokopojasnog pristupa internetu, ne gube interes za uslugom fiksne telefonije. Naime, u razdoblju od zadnje 3 godine broj korisnika *standalone voice* usluge (WLR raspodjela korisnika) je i više nego stabilan što pokazuje da u Republici Hrvatskoj, usprkos snažnom razvoju usluge širokopojasnog pristupa internetu pa i ostalih naprednih usluga (npr. IPTV usluga, 4D usluge) i dalje postoji potreba za *standalone voice* paketom. Upravo zbog navedene činjenice da i dalje postoji stabilna/velika baza korisnika kojima je potrebna isključivo *standalone voice* usluga, nemogućnost cjenovno zamjenske usluge za te korisnike dovela bi do poremećaja na tržištu na njihovu štetu.

Međutim, iako HAKOM prepoznaje potrebe krajnjih korisnika, HAKOM, sukladno ZEK-u, vodi računa i o tržišnom natjecanju temeljenom na infrastrukturi. Stoga, a nastavno na pristigle komentare u svezi roka primjene, HAKOM je mišljenja kako prilikom određivanja roka primjene nove WLR cijene treba voditi računa i o tržišnom natjecanju temeljenom na infrastrukturi, i o zaštiti krajnjih korisnika. Uzevši u obzir da bi nove veleprodajne cijene za uslugu izdvojenog pristupa lokalnoj petlji (dalje: LLU) i uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa (dalje: NBSA) trebale stupiti na snagu najranije 1. siječnja 2017., HAKOM je mišljenja kako je upravo taj rok primjeren rok i za stupanje na snagu nove WLR cijene, kako nedovoljan ekonomski prostor između cijena za usluge koje traže veća ulaganja u mrežu (kao što su LLU i NBSA) i WLR cijene od 1. siječnja 2017. ne bi negativno utjecao na infrastrukturno tržišno natjecanje.

Imajući u vidu sve navedeno, rok primjene najranije 1. siječnja 2017. predstavlja optimalnu ravnotežu između zaštite krajnjih korisnika i stvaranja preduvjeta za infrastrukturno tržišno natjecanje, kao dvije glavne zadaće HAKOM-a.

Stoga je HAKOM u točki I. izreke definirao rok primjene novih WLR cijena najranije 1. siječnja 2017.

Ad II.

HAKOM je odredio HT-u da mora primjenjivati mjesečnu naknadu za WLR uslugu u iznosu od 59,50 kn za POTS poslovne korisnike do isteka ugovora o javnoj nabavi za ugovore o javnoj nabavi u kojima se usluga pruža putem WLR usluge.

Naime, sukladno članku 41. stavku 11. ZEK-a, odredbe članka 42. i 42.a ZEK-a se ne odnose na ugovore sklopljene u postupku javne nabave. Takvim se korisnicima trebaju nastaviti pružati usluge po ugovorenim cijenama. Navedeno vrijedi kako za HT, tako i za sve ostale operatore. Stoga je HAKOM predvidio odgovarajuće vremenski ograničene izuzetke od primjene novih veleprodajnih cijena na operatore koji su u obvezi ispuniti odredbe ugovora o javnoj nabavi kako je određeno u točki II. izreke kako operatori korisnici ne bi trpjeli gubitke radi povećanja veleprodajnih cijena pri čemu ne mogu mijenjati maloprodajne cijene ugovorene u postupku javne nabave.

Operatori korisnici moraju na vrijeme obavijestiti HT o ugovorima sklopljenima u postupku javne nabave na koje se primjenjuje točka II. izreke te dokazati da se usluga javnim ponuditeljima u tim ugovorima pruža na temelju WLR usluge.

Ad III.

S obzirom da je HAKOM u točki I. izreke ostavio mogućnost HT-u da najranije od 1. siječnja 2017. primjeni cijene iz točke I. izreke, ukoliko HT namjerava početi primjenjivati navedene cijene HT je, u cilju pravne sigurnosti operatora korisnika, obvezan 15 dana od donošenja ove odluke objaviti izmijenjenu Standardnu ponudu Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu najma korisničke linije s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke.

S obzirom da je HAKOM nakon javne rasprave odredio raniji rok primjene novih WLR cijena, HAKOM je odlučio u točki III. izreke odluke skratiti rok kojim se definira do kada je HT obvezan objaviti Standardnu ponudu s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke odluke. Stoga je HAKOM navedeni rok skratio s 30 na 15 dana kako bi se operatorima korisnicima ostavio dulji rok za pripremu.

Ad IV.

Ukoliko radi izmjene cijena za WLR uslugu iz točke I. izreke društva pod kontrolom HT-a povećaju maloprodajne cijene, navedena društva ne mogu se u ugovornim odnosima s korisnicima pozivati na odredbu članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a s obzirom da se ne radi o izmjenama veleprodajnih cijena na koje nisu imali utjecaja. S obzirom da su Optima i Iskon pod kontrolom HT-a i zajedno s HT-om i Iskonom čine HT grupu, odnosno jedinstveni gospodarski subjekt, nije moguće tumačiti da je izmjena veleprodajnih cijena bila izvan

njihovog utjecaja. Iako Iskon trenutno ne koristi WLR uslugu, zbog pravne sigurnosti bilo je potrebno primijeniti ovu odredbu i na navedeno društvo.

Ad V.

Kako bi se izbjeglo da krajnji korisnici operatora korisnika usluge najma korisničke linije, koji će u razdoblju od datuma objave novih WLR cijena, pa sve do primjene novih WLR cijena, s tim operatorima sklopiti pretplatničke ugovore koji u sebi sadrže WLR uslugu, budu dovedeni u nepovoljniji položaj zbog nemogućnosti raskida ugovora bez plaćanja naknade, do čega bi došlo uslijed primjene članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a, bilo je potrebno odlučiti kao u točki V. izreke. Na ovaj način osigurava se jednaki položaj svih operatora u odnosu na pravo krajnjih korisnika na raskid ugovora.

Naime, svrha točke V. odluke je spriječiti zlouporabu članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a od strane operatora korisnika, koji bi, u prijelaznom razdoblju od objave povećanja veleprodajne cijene do njene primjene, mogli sklapati nove pretplatničke ugovore s postojećim (nižim) maloprodajnim cijenama, istovremeno znajući da će se te cijene povećati s datumom primjene nove veleprodajne cijene, čime bi korisnici bili dovedeni u zabludu prilikom sklapanja ugovora, koje kasnije ne bi mogli raskinuti bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid unatoč činjenici neupitnog povećanja cijena od točno određenog datuma.

HAKOM ističe kako operatori korisnici mogu transparentno upoznati krajnje korisnike prilikom sklapanja ugovora s iznosom novih (viših) cijena koje će se primjenjivati od točno unaprijed određenog trenutka tijekom pretplatničkog ugovora. U tim slučajevima korisnici neće moći raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid, jer su prilikom sklapanja ugovora bili upoznati s povećanom cijenom i svjesno su pristali na nju.

HAKOM naglašava kako u takvim slučajevima korisnici moraju biti jasno i transparentno obaviješteni o primjeni više cijene sukladno članku 8. stavku 4. točki 3. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (NN br. 42/16), odnosno na način da u samom obrascu zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa mora biti jasno naznačena trenutna cijena te kolika će biti nova cijena usluge, kao i od kojeg datuma se primjenjuje nova cijena.

Nadalje, HAKOM ističe kako postoji opravdanje za različit tretman novih i postojećih krajnjih korisnika. Naime, u vrijeme sklapanja ugovora s postojećim korisnicima operatori nisu bili upoznati s novim veleprodajnim cijenama na koje nisu imali utjecaja, stoga je logično da se u odnosu na postojeće krajnje korisnike primjenjuje odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a, odnosno da oni ne mogu raskinuti pretplatničke ugovore bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid.

Međutim, u slučaju novih krajnjih korisnika (korisnika s kojima bi operator sklopio ugovor nakon datuma objave nove veleprodajne cijene), ukoliko krajnji korisnik nije bio u trenutku sklapanja ugovora upoznat s povećanjem cijena tijekom pretplatničkog ugovora, opravdano je da može raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid s obzirom da je operator korisnik u trenutku sklapanja pretplatničkog ugovora s novim krajnjim korisnikom bio upoznat s povećanjem veleprodajne cijene.

Slijedom svega navedenog, HAKOM je temeljem članka 12. stavka 1. točke 3. i članka 62. stavaka 3. i 4. ZEK-a odlučio kao u izreci ove odluke.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU:

Protiv ove odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od primitka odluke.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

dr. sc. Dražen Lučić

Dostaviti:

1. Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, Roberta Frangeša Mihanovića 9 – osobna dostava
2. OT-Optima Telekom d.d., Zagreb, Bani 75/a – osobna dostava
3. H1 Telekom d.d., Split, Put Trščenice 10 - UP – osobna dostava i faksom na broj: 021/ 555 019
4. VIPnet d.o.o., Zagreb, Vrtini put 1 – osobna dostava
5. Metronet telekomunikacije d.d., Zagreb, Ulica grada Vukovara 269d – osobna dostava
6. U spis

Privitak 1 - Odgovori na komentare			
Br.	Autor	Tekst amandmana	Odgovor na amandman
1.	HT d.d.	HT smatra kako ne postoji pravni temelj za donošenje predmetne odluke kojom bi se ponovno i na drugačiji način utvrđivao sadržaj i način provođenja regulatorne obveze nadzora cijena na mjerodavnom tržištu. Naime, HT ističe kako je HAKOM već odlukom o analizi tržišta od 5. studenoga 2014. (KLASA: UP/I-344-01/14-03/05) definirao kako sadržaj regulatorne obveze nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva (primjena metode „maloprodajna cijena minus“) tako i način njezina provođenja (objava nove veleprodajne cijene i njezina primjena minimalno 45 dana nakon objave). HT smatra kako je HAKOM već prilikom donošenja gore navedene odluke o analizi tržišta vodio i morao voditi računa o utjecaju eventualnog povećanja HT-ovih maloprodajnih cijena na tržište te o proceduri koja bi se u takvom slučaju primjenjivala.	Ne prihvaća se. HAKOM je u analizi tržišta naveo kako smatra da HT treba ostalim operatorima, u ovom slučaju operatorima korisnicima usluge najma korisničke linije, omogućiti primjeren i razuman rok za prilagodbu na izmjenu cijena WLR usluge te da sukladno tome, HAKOM smatra kako bi primjeren rok za primjenu cijene WLR usluge trebao biti minimalno 45 dana od dana objave. S obzirom da se radi o značajnom povećanju cijena WLR usluge, i to za više od 20%, te uzevši u obzir da HT u svom prijedlogu nije ostavio primjeren i razuman rok s obzirom na predloženo povećanje cijena, HAKOM smatra da se radi o mjeri od znatnijeg utjecaja na mjerodavno tržište radi čega je sukladno članku 22. stavku 1. ZEK-a bilo potrebno provesti javnu raspravu i definirati rok za primjenu novih WLR cijena. Potrebno je naglasiti da analizom tržišta nije definiran točan rok primjene novih WLR cijena od dana objave te je HAKOM morao u ovom postupku o primjerenom roku provesti javnu raspravu, sve sukladno odredbama ZEK-a.
2.	HT d.d.	HT smatra kako je prijedlog odluke utemeljen na pogrešno utvrđenom činjeničnom stanju te kako su navedeni zaključci protivni utvrđenjima koja je HAKOM iznio u svojim ranijim odlukama. Nastavno na navedeno HT smatra kako je HAKOM prije gotovo 2 godine utvrdio da je usluga fiksne telefonije već tada bila izgubila značaj za operatore i krajnje korisnike. Štoviše, iz najnovijih HAKOM-ovih podataka HT navodi kako proizlazi da je broj korisnika samostalne telefonske usluge u nepokretnoj mreži u razdoblju od prvog kvartala 2015. do prvog kvartala 2016. pao za čak 15,5%. Stoga HT dovodi u pitanje temeljem kojih podataka i koje promjene u trendu HAKOM danas, u lipnju 2016., zaključuje da je usluga samostalne fiksne telefonije i dalje stabilna i ključna za krajnje korisnike. HT navodi kako WLR korisnici nisu nužno <i>standalone voice</i> korisnici. Više od trećine WLR korisnika koristi paket javno dostupne telefonske usluge i internet usluge, odnosno, više od trećine WLR korisnika nisu <i>standalone voice</i> korisnici. Stoga, tvrdnja da korištenje WLR usluge pokazuje interes za <i>standalone voice</i> uslugom HT smatra kako nije utemeljena, budući da su mnogi WLR korisnici ujedno korisnici paketa usluga. Dodatno, navod da je broj WLR korisnika u posljednje 3 godine „i više nego stabilan“ HT smatra netočnim. Navode kako broj WLR korisnika konstantno pada, a što je i HAKOM-u poznato s obzirom na podatke koje mu redovito dostavljaju. HT u svojim komentarima navodi kako proizlazi da je HAKOM važećom analizom tržišta već utvrdio da su usluge telefonije putem drugih tehnologija zamjenske usluge fiksnoj telefoniji te da krajnji korisnici u slučaju povećanja cijena usluge fiksne telefonije imaju alternativu u drugim tehnologijama. Dodatno, operatori krajnjim	Ne prihvaća se. U postupku utvrđivanja mjerodavnog tržišta javno dostupne telefonske usluge u mjesnom i/ili međumjesnom prometu koja se pruža na fiksnoj lokaciji (KLASA: UP/I-344-01/14-03/06) namjera HAKOM-a nije bila dokazati kako javno dostupna telefonska usluga gubi na značaju već, što je i dokazano u okviru provedenog T3M), da postoji određena dinamika tržišnih događaja koja bi mogla dovesti do djelotvornog tržišnog natjecanja i bez prethodne regulacije unutar odgovarajućeg vremenskog okvira. U istom HAKOM zaključuje, između ostalog, i kako je svega 20% prihoda u 2013. ostvareno od javno dostupne telefonske usluge. Vezano uz navedeno, 2015. udio prihoda javno dostupne telefonske usluge iznosio je 18,47% što je manje nego u prijašnjem razdoblju, ali i dalje značajno, odnosno gledajući s prihodovne strane jedna četvrtina prihoda na tržištu elektroničkih komunikacija ostvarena je od javno dostupne telefonske usluge. Nesporno je da podaci pokazuju pad prihoda i pad korisnika javno dostupne telefonske usluge. Međutim, pad prihoda i broja korisnika javno dostupne telefonske usluge rezultat je općih i na neki način očekivanih trendova cjelokupnog tržišta, što ne umanjuje značaj <i>standalone voice</i> usluge. U prvom tromjesečju 2016., a što je i vidljivo iz tromjesečnih podataka koje HAKOM objavljuje na svojim internetskim stranicama, od ukupnog broja korisnika koji koriste telefonsku uslugu (bilo u paketu bilo samostalno), njih gotovo 50% i dalje koristi <i>standalone voice</i> uslugu. Iako je iz dostupnih podataka vidljiv pad broja korisnika od oko 3% (u odnosu na

		korisnicima pružaju usluge fiksne telefonije i putem drugih veleprodajnih usluga (npr. usluga izdvojenog pristupa lokalnoj petlji), na koje promjena cijene WLR usluge neće imati nikakvog utjecaja.	2014.) kao posljedica rasta paketa usluga i prebacivanja korisnika na naprednije veleprodajne usluge, međutim činjenica je i da postoji značajan broj korisnika koji neće (i nisu) u mogućnosti, s obzirom na dostupnost zamjenske infrastrukture, u slučaju povećanja cijene WLR usluge imati cjenovno zamjensku uslugu za <i>standalone voice</i> paket. Nadalje, HAKOM ističe kako je istina da nisu svi WLR korisnici <i>standalone voice</i> korisnici te da broj WLR korisnika opada, te se u prijedlogu odluke ne tvrdi suprotno. Međutim, upravo je broj korisnika kojima se pruža <i>standalone voice</i> putem WLR usluge stabilan. Stoga, zaključak HAKOM-a nije netočan. Međutim, iako HAKOM prepoznaje potrebe krajnjih korisnika, HAKOM je dužan voditi računa i o tržišnom natjecanju temeljenom na infrastrukturi. Nastavno na pristigle komentare vezano uz rok primjene, a s obzirom da bi od 1. siječnja 2017. trebale stupiti na snagu nove veleprodajne cijene za LLU i NBSA, opravdano je isti rok primjene definirati i za cijenu WLR usluge, kako nedovoljan ekonomski prostor između LLU cijene/NBSA cijene u odnosu na WLR cijenu od 1. siječnja 2017. ne bi negativno utjecao na infrastrukturno tržišno natjecanje.
3.	HT d.d.	HT ističe da HAKOM u točki I. prijedloga odluke navodi konkretne cijene WLR usluge koje bi trebale biti u primjeni nakon isteka razdoblja od godine dana. Budući da HT još uvijek nije poduzeo nikakve promjene na svojoj maloprodajnoj strani niti je uveo nove standardne korisničke pakete javno dostupne telefonske usluge, HT smatra kako prijedlog odluke ne bi smio definirati konkretne cijene WLR usluge koje će biti u primjeni. Ovisno o HT-ovim budućim poslovnim odlukama o cijenama na maloprodajnoj razini, utvrdit će se i finalne cijene WLR usluge koje će biti u primjeni te ih HAKOM svojim prijedlogom odluke ne bi smio prejudicirati.	Ne prihvaća se. 28. travnja 2016. HT je obavijestio HAKOM o izmjeni cijene WLR usluge što HAKOM smatra zahtjevom za izmjenom veleprodajnih cijena za WLR uslugu u iznosima navedenim u točki I. prijedloga odluke. U slučaju da HT u svojim budućim poslovnim odlukama o cijenama na maloprodajnoj razini, a za vrijeme trajanja ovog postupka odluči promijeniti navedene cijene, HAKOM će to smatrati izmjenom zahtjeva te će o izmijenjenom zahtjevu biti potrebno ponovo provesti postupak javne rasprave. Ukoliko HT nakon donošenja predmetne odluke odluči promijeniti nove cijene, tada će se raditi o novom zahtjevu, o kojem će se provesti novi postupak. Interes pravne sigurnosti nalaže da se u ovom postupku utvrde konkretne cijene WLR usluge koje će operatori korisnici morati plaćati, što je i svrha ovog postupka. Kada bi, po ishodu ovog postupka, operatori korisnici i dalje bili u neizvjesnosti oko konačnog iznosa cijene za WLR uslugu i datuma njezine primjene, izgubio bi se smisao vođenja predmetnog postupka.
4.	HT d.d.	HT predlaže da se nove WLR cijene trebaju primijeniti što prije, a najkasnije 1. siječnja 2017. HT smatra kako od odluke o analizi tržišta nije bilo promjene okolnosti na tržištu koje bi zahtijevale drugačiji pristup u procesu izmjene WLR cijene, a tržište, odnosno operatori korisnici već godinu dana znaju da je iniciran postupak izmjene WLR cijene pa prijedlog primjene cijene od 1. srpnja 2017. ostavlja operatorima gotovo 2 godine vremena za prilagodbu što je znatno više u odnosu na ostale veleprodajne cijene. Ujedno, primjenom novih WLR cijena od 1. siječnja 2017. osigurava se da odnos između servisnih i infrastrukturnih usluga slijedi postulate ljestvice ulaganja s obzirom	Prihvaća se. Prije svega, HAKOM je već u odgovoru na komentar br. 1 pojasnio zašto je bilo potrebno provesti javnu raspravu o izmjeni cijene WLR usluge. Nadalje, operatori su tek 6. svibnja 2016., nastavno na zahtjev HT-a od 28. travnja 2016., obaviješteni o iznosu WLR cijene, tako da nije točno da se prijedlogom primjene cijene od 1. srpnja 2017. ostavlja operatorima gotovo 2 godine za prilagodbu. Međutim, nastavno na komentar HT-a da će od 1. siječnja 2017. razlika između cijena LLU i WLR usluge pogubno utjecati na infrastrukturno tržišno natjecanje u RH i komentar Optime da vremenski odmak kod primjene različitih cijena

		da od 1. siječnja 2017. stupa nova cijena za LLU uslugu, te bi se razlika između cijena predmetnih usluga spustila na cca 1 kn što bi pogubno utjecalo na infrastrukturno tržišno natjecanje u RH, odnosno HAKOM bi tržištu dao regulatorni signal da ulaganje u infrastrukturu na hrvatskom tržištu nema smisla budući da je preprodajne veleprodajne usluge moguće dobiti po gotovo istoj cijeni.	veleprodajnih usluga koje su sve međusobno povezane dovodi do velikog raskoraka u odnosima veleprodajnih cijena koji bi mogao narušiti tržišno natjecanje na štetu operatora korisnika koji su godinama ulagali u razvoj vlastite infrastrukture bazirane na LLU usluzi, HAKOM smatra opravdanim za cijenu WLR usluge definirati isti rok primjene kao i za LLU i NBSA cijenu, kako nedovoljan ekonomski prostor između LLU cijene/NBSA cijene u odnosu na WLR cijenu od 1. siječnja 2017. ne bi negativno utjecao na infrastrukturno tržišno natjecanje. Imajući u vidu sve navedeno, rok primjene najranije 1. siječnja 2017. predstavlja optimalnu ravnotežu između zaštite krajnjih korisnika i stvaranja preduvjeta za infrastrukturno tržišno natjecanje, kao dvije glavne zadaće HAKOM-a. Stoga je HAKOM izmijenio prijedlog odluke i definirao rok primjene najranije 1. siječnja 2017.
5.	H1 TELEKOM d.d.	H1 ne prihvaća stav u kojem se nameće ukidanje jednog dobrog i stabilnog paketa uvođenjem novog paketa, a navedeno upravo poradi stanja na samom tržištu telekomunikacija, kao i poradi samog korisničkog potencijala, privatnih korisnika toga paketa. H1 smatra kako je od iznimne važnosti sačuvati proizvod kakav on jeste u ovom trenutku, posebno iz razloga što su korisnici koji koriste postojeći paket, da su to željeli mogli ovaj paket zamijeniti nekim drugim „naprednijim“ paketom kojih svakako ima u ponudi svih dionika tržišta elektroničkih komunikacija. H1 je stajališta da se moraju zadržati postojeći uvjeti naknada za WLR usluge, točnije postojeći maloprodajni paketi, a koji bi i dalje bili osnova za izračun cijena WLR usluga za privatne korisnike te da se taj paket ni u kojem slučaju ne smije jednostrano od strane HT kao jedinog isporučitelja WLR usluge „gasiti“ i zamijeniti novim paketom. H1 traži da se svakako zadrži dosadašnja osnova za izračun WLR usluge, pa samim time smatra kako nema potrebe uvoditi ni posebne rokove primjene za nove pakete, jer je nužno zadržati postojeće. Nadalje, H1 smatra kako treba uzeti u obzir da je HT jedini operator koji operatorima korisnicima može pružiti WLR uslugu te bi promjena mjesečne naknade za uslugu najma korisničke linije, a samim time nužno i ukidanje postojećeg kvalitetnog i općeprihvaćenog paketa dovela do direktnog ugrožavanja ne samo krajnjih korisnika već i samih operatora korisnika. H1 predlaže da se postojeći paket za privatne korisnike svakako utvrdi kao zajamčeni standardni korisnički paket, dok HT i svi drugi dionici s druge strane slobodno po svojoj procjeni mogu samostalno u okviru svojih poslovnih i maloprodajnih politika na tržište „izbacivati“ potpuno nove maloprodajne pakete koje i kako želi a i time ostvarivati zajedno s HAKOM-om ciljeve rasta digitalne kompetencije stanovništva.	Ne prihvaća se. Radi se o legitimnom interesu HT-a da redefinira maloprodajne korisničke pakete o kojima ovisi cijena WLR usluge. Stoga, HAKOM ne može definirati postojeći paket za privatne korisnike kao zajamčeni standardni korisnički paket. Također, s obzirom da od 1. siječnja 2017. stupaju na snagu nove LLU i NBSA cijene koje se temelje na BU-LRAIC+ modelu, HAKOM mora voditi računa o ekonomskom prostoru između cijena navedenih veleprodajnih usluga i cijene WLR usluge koja je niže na ljestvici ulaganja u odnosu na LLU i NBSA uslugu.
6.	OT – OPTIMA TELEKOM d.d.	Optima navodi kako HAKOM-ov prijedlog odluke kojim se određuju iznosi mjesečnih naknada za WLR uslugu ima namjeru odgoditi primjenu novih cijena WLR usluge u odnosu na primjenu svih ostalih novih cijena veleprodajnih usluga koje će stupiti na snagu 1. siječnja 2017. Ovakav pristup, kod kojeg se uvodi vremenski odmak kod primjene različitih cijena veleprodajnih usluga koje su sve međusobno povezane,	Prihvaća se. Nastavno na komentar Optime i komentar HT-a da će od 1. siječnja 2017. razlika između cijena LLU i WLR usluge pogubno utjecati na infrastrukturno tržišno natjecanje u RH, HAKOM smatra opravdanim za cijenu WLR usluge definirati isti

		prema Optimi dovodi do velikog raskoraka u odnosima veleprodajnih cijena koji bi mogao narušiti tržišnu utakmicu na štetu operatora korisnika koji su godinama ulagali u razvoj vlastite infrastrukture bazirane na ULL tehnologiji. Optima stoga predlaže da se izvrši vremensko usklađivanje trenutka primjene novih cijena WLR usluge sa primjenom ostalih veleprodajnih cijena, a osobito s ULL cijenom, tj. od 1. siječnja 2017.	rok primjene kao i za LLU i NBSA cijenu, kako nedovoljan ekonomski prostor između LLU cijene/NBSA cijene u odnosu na WLR cijenu od 1. siječnja 2017. ne bi negativno utjecao na infrastrukturno tržišno natjecanje. Imajući u vidu sve navedeno, rok primjene najranije 1. siječnja 2017. predstavlja optimalnu ravnotežu između zaštite krajnjih korisnika i stvaranja preduvjeta za infrastrukturno tržišno natjecanje, kao dvije glavne zadaće HAKOM-a. Stoga je HAKOM izmijenio prijedlog odluke i definirao rok primjene najranije 1. siječnja 2017.
7.	VIPnet d.o.o.	Vipnet se izričito protivi podizanju veleprodajnih naknada HT-a, pa time i konkretno za WLR uslugu. Smatra da ne postoji temelj niti objektivno obrazloženje da se podizanjem veleprodajne cijene WLR-a, uslijed samostalne poslovne odluke HT-a o podizanju maloprodajnih cijena vlastitim korisnicima, prisiljavaju i ostali operatori korisnici na uvećanje maloprodajnih cijena, na štetu vlastitih krajnjih korisnika i ravnopravne tržišne utakmice. Podizanje veleprodajnih cijena za WLR uslugu donosi negativne posljedice za tržište elektroničkih komunikacija RH: a) Negativan utjecaj na krajnje korisnike. b) Podizanje maloprodajnih cijena u RH. c) Istiskivanje novih operatora javnih komunikacijskih usluga s tržišta koji će biti primorani podizati vlastite maloprodajne cijene uz izgledan odljev korisnika, bez pozitivnog utjecaja na financijsko poslovanje alternativnih operatora. d) Jačanje dominantne tržišne pozicije HT-a koji će ostvarivati dvostruke financijske benefite kroz uvećane maloprodajne naknade i uvećane veleprodajne naknade, unatoč nepostojanju uvećanih troškova poslovanja. e) Stvaranje daljnjih nepremostivih prepreka daljnjem tijeku tržišnog natjecanja. Poseban negativni učinak na tržišno natjecanje donosi činjenica da će HT podići cijene vlastitih maloprodajnih paketa samostalne govorne usluge, dok će operatori korisnici biti primorani podići maloprodajne cijene gotovo svih svojih maloprodajnih paketa u fiksnoj mreži, uključujući DUO i TRIO pakete te pakete samostalne govorne usluge, koji se pružaju putem veleprodajnih usluga, i privatnim i poslovnim korisnicima. Važno je uočiti da se maloprodajne ponude operatora korisnika u fiksnim mrežama, u pravilu ne razlikuju s obzirom na tehnologiju pružanja i na veleprodajnu uslugu kojom se pružaju. Konkretno, paketi usluga, njihovi nazivi i cijene usluga operatora korisnika u fiksnoj mreži, bili oni definirani kao 1D, 2D ili 3D, u pravilu nisu određeni veleprodajnom uslugom putem koje se pružaju, niti krajnji korisnici mogu poznavati i razlikovati veleprodajne usluge. Jedan dio postojeće baze korisnika 1D, 2D i 3D paketa, u kojima je i govorna usluga, pruža se putem WLR usluge, dok se ostalim korisnicima usluga/paket/tarifa istog naziva i iste cijene osigurava u pravilu putem ULL i NBSA veleprodajnih usluga. Stoga bi podizanjem WLR cijena operatori korisnici bili prisiljeni podizati sve svoje postojeće pakete usluga bez obzira putem koje od veleprodajnih usluga HT-a pružaju iste. Pritom je ključno za prepoznati da je udio korisnika u HT mreži s isključivo govornom uslugom osjetno niži od udjela korisnika svih tipova paketa operatora korisnika koji se pružaju putem veleprodajnih usluga HT-	Ne prihvaća se. Radi se o legitimnom interesu HT-a da redefinira maloprodajne korisničke pakete o kojima ovisi cijena WLR usluge. Stoga, HAKOM ne može definirati postojeći paket za privatne korisnike kao zajamčeni standardni korisnički paket. Također, s obzirom da od 1. siječnja 2017. Bi trebale stupiti na snagu nove LLU i NBSA cijene koje se temelje na BU-LRAIC+ modelu, HAKOM mora voditi računa o ekonomskom prostoru između cijena navedenih veleprodajnih usluga i cijene WLR usluge koja je niže na ljestvici ulaganja u odnosu na LLU i NBSA uslugu.

		a, uključujući WLR, kombinacije WLR+BSA, ULL i NBSA. To će imati za posljedicu da će operatori korisnici uslijed podizanja WLR cijene biti primorani podizati maloprodajne cijene najvećem djelu vlastite korisničke baze, dok će HT podizati samo cijene samostalne govorne usluge svojim korisnicima. Time će nezadovoljstvo krajnjih korisnika novih operatora biti opsežnije i dovesti do većeg odljeva korisnika novih operatora HT-u. U konačnici, podizanje cijena WLR-a može imati značajan utjecaj stvaranje daljnjih nepremostivih prepreka tržišnom natjecanju u nepokretnim mrežama RH. Vipnet smatra da je neophodno zadržavanje postojećeg maloprodajnog paketa samostalne govorne usluge HT-a (iznosa 60 kn), koji predstavlja temelj za izračun cijene WLR usluge za privatne korisnike, te da ne postoji valjano obrazloženje za jednostrano ukidanje istog od strane HT-a. Stoga, Vipnet smatra da postojeći paket samostalne govorne usluge iznosa 60 kn za privatne korisnike mora biti osiguran kao zajamčeni temeljni korisnički paket samostalne govorne usluge, i da takav paket ostaje i predstavlja jedini temelj za izračun cijena WLR usluge za privatne korisnike. Pritom se HT ni na koji način ne ograničava da u vlastitu maloprodajnu ponudu uvede i druge pakete samostalne govorne usluge koji se mogu razlikovati u cijeni i uključenim minutama razgovora ili drugim pogodnostima, ali je nedopustivo u postojećoj ekonomskoj i socijalnoj situaciji da temelj za izračun cijene WLR usluge bude novi i skuplji maloprodajni paket HT-a za privatne korisnike na kojeg bi se jednostrano od strane HT-a prisiljavalo korisnike na prelazak.		
8.	VIPnet d.o.o.	Točka I. prijedloga odluke kojom je određen rok 1. srpnja 2017. Vipnet smatra neophodnim rok iz točke I. prijedloga odluke odrediti tek po okončanju postupka donošenja izmjena i dopuna Standardne ponude HT-a za WLR uslugu i BSA/NBSA uslugu radi osiguranja migracije WLR korisnika na NBSA po posebnim uvjetima. Stoga, ovim putem podnosi zahtjev da se u predmetnom postupku otvori javna rasprava u sklopu izmjena i dopuna Standardne ponude HT-a za WLR uslugu i BSA/NBSA uslugu, kojima će se u narednom razumnom razdoblju omogućiti migracija s WLR usluge na NBSA uslugu (zbog nacionalnog pokrivanja koje nije osigurano putem ULL usluge) po posebnim uvjetima.	Ne prihvaća se. HAKOM smatra kako migracija s WLR-a na NBSA po posebnim uvjetima nije opravdana s obzirom da se ne radi o prisilnoj migraciji (ne radi se o ukidanju WLR-a).	
9.	VIPnet d.o.o.	Vipnet predlaže brisanje točke V. prijedloga odluke u cijelosti. Naime, predloženom točkom V. prijedloga odluke krajnjim korisnicima operatora korisnika usluge najma korisničke linije, koji su sklopili pretplatničke ugovore nakon datuma objave nove cijene od strane HT-a, operatori korisnici (koji nemaju utjecaja na podizanje cijene WLR-a) morali bi omogućiti raskid ugovora bez plaćanja naknade, a što je u suprotnosti s člankom 42.a stavak 10. točke 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama. Vipnet smatra da HAKOM u točki V. prijedloga odluke i Ad V. obrazloženja odluke pogrešno zaključuje na štetu operatora korisnika, te da je pri tom neophodno uočiti temeljne činjenice:	Ne prihvaća se. HAKOM ističe kako operatori korisnici mogu transparentno upoznati krajnje korisnike prilikom sklapanja ugovora s iznosom novih (viših) cijena koje će se primjenjivati od točno unaprijed određenog trenutka tijekom pretplatničkog ugovora. U tim slučajevima korisnici neće moći raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid, jer su prilikom sklapanja ugovora bili upoznati s povećanom cijenom i svjesno su pristali na nju. HAKOM naglašava kako u takvim slučajevima korisnici moraju biti jasno i transparentno obaviješteni o primjeni više cijene sukladno članku 8. stavku 4. točki 3. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (NN br. 42/16), odnosno na način da u samom obrascu zahtjeva za zasnivanje	

		• operatori korisnici prisiljeni su podići maloprodajne cijene s datumom početka primjene nove cijene WLR-a; • ukoliko bi operatori korisnici podigli maloprodajne cijene prije početka primjene nove cijene WLR-a, odredba članka 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a ne može se primijeniti i operatori korisnici morali bi dati pravo krajnjim korisnicima na raskid ugovora bez plaćanja naknade; • operatori korisnici ne mogu podići maloprodajne cijene prije početka primjene nove cijene WLR-a i iz tehničkih razloga, odnosno, potreba za implementacijom novih cijena u vlastitim tehničkim sustavima i prapadajućim rokovima implementacije koji mogu početi tek donošenjem konačne odluke HAKOM-a nakon uspješno završene notifikacije Europskoj komisiji; • operatori korisnici (a koji nisu Iskon i Optima) ne mogu unaprijed znati točan datum objave nove cijene iz točke III. izreke, a koji će HT, Iskon i Optima znati, te će biti dovedeni u neravnopravan položaj s aspekta tržišnog natjecanja; • operatori korisnici (a koji nisu Iskon i Optima) ni na koji način ne mogu utjecati na podizanje veleprodajnih naknada za WLR. Samim time, operatori korisnici (a koji nisu Iskon i Optima) moraju imati puno pravo podići maloprodajne cijene s datumom početka primjene nove cijene WLR-a uz primjenu odredbe članka 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a, bez obzira na datum objave nove cijene iz točke III. izreke.	pretplatničkog odnosa mora biti jasno naznačena trenutna cijena te kolika će biti nova cijena usluge, kao i od kojeg datuma se primjenjuje nova cijena. Nadalje, HAKOM ističe kako postoji opravdanje za različit tretman novih i postojećih krajnjih korisnika. Naime, u vrijeme sklapanja ugovora s postojećim korisnicima operatori nisu bili upoznati s novim veleprodajnim cijenama na koje nisu imali utjecaja, stoga je logično da se u odnosu na postojeće krajnje korisnike primjenjuje odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a, odnosno da oni ne mogu raskinuti pretplatničke ugovore bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid. Međutim, u slučaju novih krajnjih korisnika (korisnika s kojima bi operator sklopio ugovor nakon datuma objave nove veleprodajne cijene), ukoliko krajnji korisnik nije bio u trenutku sklapanja ugovora upoznat s povećanjem cijena tijekom pretplatničkog ugovora, opravdano je da može raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid s obzirom da je operator korisnik u trenutku sklapanja pretplatničkog ugovora s novim krajnjim korisnikom bio upoznat s povećanjem veleprodajne cijene. Naime, svrha točke V. odluke je spriječiti zlouporabu članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a od strane operatora korisnika, koji bi, u prijelaznom razdoblju od objave povećanja veleprodajne cijene do njene primjene, mogli sklapati nove pretplatničke ugovore s postojećim (nižim) maloprodajnim cijenama, istovremeno znajući da će se te cijene povećati s datumom primjene nove veleprodajne cijene, čime bi korisnici bili dovedeni u zabludu prilikom sklapanja ugovora, koje kasnije ne bi mogli raskinuti bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid unatoč činjenici neupitnog povećanja cijena od točno određenog datuma.
10.	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	Podržavamo prijedlog Vipnet d.o.o. o definiranju posebnih uvjeta migracije s usluge WLR na uslugu NBSA i otvaranju javne rasprave o izmjenama Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu najma korisničke linije i Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojasnog pristupa, nakon čega će se moći donijeti i konačna odluka u ovom postupku.	Ne prihvaća se. HAKOM smatra kako migracija s WLR-a na NBSA po posebnim uvjetima nije opravdana s obzirom da se ne radi o prisilnoj migraciji (ne radi se o ukidanju WLR-a).
11.	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	Metronet se protivi predloženom povećanju cijene jer ne postoje novi troškovi u pružanju usluge WLR na veleprodajnoj razini niti usluge pristupa na maloprodajnoj razini, koji bi opravdali povećanje ove cijene, a izvjesno je da će ovo povećanje izravno pogoditi najosjetljivije skupine krajnjih korisnika. Uz izvjesno povećanje cijena usluge izdvojenog pristupa lokalnoj petlji te moguće povećanje cijena usluge veleprodajnog širokopojasnog pristupa nakon ažuriranja troškovnog modela, za očekivati je ogromne poremećaje na tržištu elektroničkih komunikacijskih usluga u Republici Hrvatskoj i valu povećanja cijena. Posljedice povećanja cijena bit će iznimno negativne i za krajnje korisnike i za operatore korisnike, pa se postavlja pitanje zaštite javnog interesa u odnosu na uski interes monopolista koji već ostvaruje visoku EBITDA maržu. Metronet podsjeća da je HAKOM u dokumentu Tržište pristupa javnoj komunikacijskoj mreži na fiksnoj lokaciji za privatne i poslovne korisnike, izmijenjenog u prosincu 2015., u poglavlju 7.4 Obveza nadzora cijena i vođenja troškovnog računovodstva (str. 68) naveo:	Ne prihvaća se. Predmetni postupak se vodi upravo u cilju zaštite javnog interesa, pri čemu regulator mora postaviti poštenu razmjernost između legitimnog prava HT-a na samostalno odlučivanje o iznosu maloprodajne cijene uz koju je vezana veleprodajna cijena WLR usluge te javnog interesa izbjegavanja poremećaja na tržištu. Iz tog razloga, u prijedlogu odluke ostavljen je razuman rok za prilagodbu tržišta i operatora korisnika novim cijenama. Također, HAKOM ne može prekinuti predmetni postupak radi ponovnog utvrđivanja iznosa postotka X, jer se taj postupak ne predstavlja prethodno pitanje u smislu Zakona o općem upravnom postupku, koje treba riješiti prije okončanja predmetnog postupka.

		"HAKOM je trenutno u postupku izrade modela za test istiskivanja marže kojim će se, između ostalog, utvrditi stvarni maloprodajni troškovi HT-a, uključujući i troškove obračuna i ispostavljanja računa te naplate i rizika naplate. Na temelju podataka dobivenih u spomenutom postupku, HAKOM će u trenutku kad navedeni model bude završen, postotak X utvrditi na temelju stvarnih troškova HT-a." Kako je troškovni model u primjeni od veljače 2016., postavlja se pitanje je li HAKOM pristupio utvrđivanju stvarnih troškova HT-a na temelju kojih će se utvrditi novi postotak X. Ako jest, tada je potrebno zastati s ovim postupkom ili donijeti privremeno rješenje koje će biti stavljeno izvan snage u trenutku donošenja konačne odluke u ovom postupku, a konačna odluka može se donijeti tek kada se odredi novi postotak X na temelju stvarnih maloprodajnih troškova HT-a. Metronet ponovo ističe važnost regulatorne predvidljivosti koja omogućava redovno poslovanje i planiranje troškova i prihoda u narednom razdoblju od najmanje tri godine, te nužnost osiguravanja stabilnih uvjeta poslovanja. Česte izmjene veleprodajnih cijena ne omogućavaju operatorima korisnicima ravnopravnu tržišnu utakmicu s vertikalno integriranim operatorom. Pored toga ističemo da bi eventualno povećanje maloprodajnih cijena imalo značajan utjecaj na povećani, a neplanirani odljev korisnika (neovisno o primjeni iznimke propisane člankom 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a, dugoročno se može očekivati da će korisnici biti nezadovoljni povećanjem cijena i da će po isteku obveznog trajanja ugovora raskidati ugovore, zbog čega će operatori korisnici morati dodatno investirati u zadovoljstvo korisnika), što bi za posljedicu imalo neizvjestan ishod na ostvarenje poslovnog plana.		
12.	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	Metronet predlaže u točki III. izreke odluke broju "30" zamijeniti brojem "60". Prema odredbama članka 42.a ZEK-a u postupku izmjene cjenika propisani su rokovi koji se moraju primjenjivati i u ovom slučaju. Prije svega, Metronet ukazuje na odredbu stavka 7. istoga članka kojom je propisano da operator javnih komunikacijskih usluga ne smije primijeniti izmjene cjenika usluga na postojeće korisnike prije isteka roka od 30 dana od njihove objave, a o čemu operator mora obavijestiti korisnike, u skladu s odredbom stavka 8. Mogućnost primjene novih cijena istovremeno s danom objave cjenika postoji samo u slučaju kada su te izmjene isključivo u korist krajnjih korisnika (stavak 9.), a predmetno povećanje maloprodajnih cijena realno je nepovoljno za krajnjeg korisnika, neovisno o tome što operator korisnik nije mogao utjecati na izmjenu veleprodajnih cijena te stoga krajnji korisnik nema pravo na raskid ugovora bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid, sve u skladu s odredbom članka 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a. Slijedom navedenog, nužno je osigurati dovoljno vremena operatorima korisnicima da nakon objave izmijenjene Standardne ponude Hrvatskog Telekom d.d. za uslugu najma korisničke linije donesu poslovnu odluku o eventualnoj izmjeni svojih maloprodajnih cijena, pripreme izmjene svojih cjenika, te ih u skladu s obvezom iz članka 42.a stavak 4. ZEK-a dostave na uvid HAKOM-u najkasnije 8 dana prije objave, te da ostave rok od 30 dana u kojemu se krajnji korisnici mogu upoznati s novim cijenama. Predloženi rok od 30 dana neće omogućiti operatorima korisnicima da ispune sve navedene obveze, te stoga neće moći početi primjenjivati nove	Ne prihvaća se. Rok od 30 dana je bio predložen kao rok u kojem je HT najkasnije obavezan objaviti nove veleprodajne cijene čiji datum primjene ne može biti ranije od datuma definiranog u točki 1. izreke. S obzirom da se konačna odluka u ovom postupku očekuje tijekom rujna 2016., operatori će imati dovoljno vremena od objave veleprodajnih cijena do primjene istih za obavještanje postojećih korisnika o povećanju maloprodajnih cijena. Međutim, s obzirom da je HAKOM nakon javne rasprave definirao da je rok primjene novih WLR cijena najranije 1. siječnja 2017., HAKOM je odlučio u točki III. izreke odluke skratiti rok kojim se definira do kada je HT obavezan objaviti Standardnu ponudu s ugrađenim novim cijenama i datumom primjene u skladu s točkom I. izreke odluke. Kako bi se operatorima korisnicima ostavio dulji rok za pripremu od datuma objave do datuma primjene, HAKOM je navedeni rok skratio na 15 dana.	

		maloprodajne cijene od istoga dana kada se počnu primjenjivati veleprodajne cijene, što znači da će operatori korisnici biti u neravnopravnom položaju u odnosu na Hrvatski Telekom.	
13.	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	Metronet predlaže u točki IV. prijedloga odluke dodati rečenicu koja glasi: "Na sve ostale operatore korisnike i njihove krajnje korisnike primjenjuje se odredba članka 42.a stavak 10. točka 3. Zakona o elektroničkim komunikacijama." Metronet smatra kako je nužno nedvojbeno utvrditi prava i obveze svih operatera korisnika, kao i njihovih krajnjih korisnika koji će biti pogođeni predmetnom odlukom, odnosno da nije dovoljno nabrojati samo operatore na koje se ne primjenjuje odredba članka 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a.	Ne prihvaća se. HAKOM smatra kako nije potrebno dopuniti točku IV. prijedloga odluke s obzirom da na temelju članka 42.a stavka 10. točka 3. ZEK-a jasno proizlazi da ukoliko operatori korisnici povećaju maloprodajne cijene radi povećanja veleprodajnih cijena na koje nisu imali utjecaja, krajnji korisnici ne mogu raskinuti pretplatničke ugovore bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid. Dodatno, u točki V. izreke odluke, HAKOM je definirao u kojem slučaju se odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a ne odnosi na krajnje korisnike ostalih operatera korisnika WLR usluge, a iz razloga pojašnjenih u odgovoru na komentar br. 14.
14.	METRONET TELEKOMUNIKACIJE d.d.	Metronet predlaže brisati točku V. prijedloga odluke. Nastavno na komentare iznesene na točku III. i IV. prijedloga odluke, Metronet ističe da svaki operator, pa tako i operatori korisnici, moraju 30 dana unaprijed objaviti namjeravane izmjene cjenika te će stoga novi krajnji korisnici usluga već u trenutku sklapanja ugovora biti upoznati s najavom primjene novih cijena koje će se primjenjivati tijekom pretplatničkog ugovora. Pored toga, obrazloženje HAKOM-a da se ovom točkom osigurava ravnopravan položaj svih operatera u pogledu prava krajnjih korisnika na raskid ugovora bez plaćanja naknade nije logično. Ako se na postojeće korisnike primjenjuje odredba članka 42.a stavak 10. točka 3. ZEK-a, onda oni ne mogu raskinuti pretplatničke ugovore bez plaćanja naknade, pa to onda treba vrijediti i za nove korisnike. U suprotnom, novi korisnici bit će u povoljnijem položaju od postojećih korisnika, za što nema nikakvog opravdanja niti zakonske osnove. Pritom naglašavamo da se predmetna odredba ZEK-a odnosi na prava krajnjih korisnika, a ne operatera, a točkom IV. odluke već je definirano koji operatori se mogu pozvati na ovu iznimku, a koji ne.	Ne prihvaća se. HAKOM ističe kako operatori korisnici mogu transparentno upoznati krajnje korisnike prilikom sklapanja ugovora s iznosom novih (viših) cijena koje će se primjenjivati od točno unaprijed određenog trenutka tijekom pretplatničkog ugovora. U tim slučajevima korisnici neće moći raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid, jer su prilikom sklapanja ugovora bili upoznati s povećanom cijenom i svjesno su pristali na nju. HAKOM naglašava kako u takvim slučajevima korisnici moraju biti jasno i transparentno obaviješteni o primjeni više cijene sukladno članku 8. stavku 4. točki 3. Pravilnika o načinu i uvjetima obavljanja djelatnosti elektroničkih komunikacijskih mreža i usluga (NN br. 42/16), odnosno na način da u samom obrascu zahtjeva za zasnivanje pretplatničkog odnosa mora biti jasno naznačena trenutna cijena te kolika će biti nova cijena usluge, kao i od kojeg datuma se primjenjuje nova cijena. Nadalje, HAKOM ističe kako postoji opravdanje za različit tretman novih i postojećih krajnjih korisnika. Naime, u vrijeme sklapanja ugovora s postojećim korisnicima operatori nisu bili upoznati s novim veleprodajnim cijenama na koje nisu imali utjecaja, stoga je logično da se u odnosu na postojeće krajnje korisnike primjenjuje odredba članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a, odnosno da oni ne mogu raskinuti pretplatničke ugovore bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid. Međutim, u slučaju novih krajnjih korisnika (korisnika s kojima bi operator sklopio ugovor nakon datuma objave nove veleprodajne cijene), ukoliko krajnji korisnik nije bio u trenutku sklapanja ugovora upoznat s povećanjem cijena tijekom pretplatničkog ugovora, opravdano je da može raskinuti ugovor bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid s obzirom da je operator korisnik u trenutku sklapanja pretplatničkog ugovora s novim krajnjim korisnikom bio upoznat s povećanjem veleprodajne cijene.

			Naime, svrha točke V. odluke je spriječiti zlouporabu članka 42.a stavka 10. točke 3. ZEK-a od strane operatora korisnika, koji bi, u prijelaznom razdoblju od objave povećanja veleprodajne cijene do njene primjene, mogli sklapati nove pretplatničke ugovore s postojećim (nižim) maloprodajnim cijenama, istovremeno znajući da će se te cijene povećati s datumom primjene nove veleprodajne cijene, čime bi korisnici bili dovedeni u zabludu prilikom sklapanja ugovora, koje kasnije ne bi mogli raskinuti bez plaćanja naknade za prijevremeni raskid unatoč činjenici neupitnog povećanja cijena od točno određenog datuma.
--	--	--	---